

Sosiaali- ja terveysministeriö
Sosiaali- ja terveystalvulosasto
kirjaamo@stm.fi

Asia: Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä annetun lain ja sähköisestä lääkemääräyksestä annetun lain muuttamisesta

Asiakastietojen sähköinen käsittely

Tehy ry pitää erittäin tarpeellisina esitettyjä muutoksia, joilla sosiaali- ja terveydenhuollossa käytössä olevien ja käyttöön otettavien sähköisten tietojärjestelmien tietosuojaa, tietoturvaa sekä tietojärjestelmien yhteensopivuutta ja toiminnallisuutta pyritään parantamaan. Tärkeää on, että tietojärjestelmiä kehitetään niin potilas- ja asiakasturvallisuuden kuin järjestelmien käytettävyyden ja käyttäjien näkökulmasta. Arkaluontoisten potilas- ja asiakastietojen osalta on tärkeää, että kaikki voivat luottaa tietojen asianmukaiseen käsittelyyn ja tietojen salassa pysymiseen.

Tehy ry pitää tarpeellisena sen, että sosiaali- ja terveydenhuollon tietojärjestelmille määritellään olennaiset vaatimukset, jotka niiden tulee täyttää ennen kuin tietojärjestelmää voidaan ottaa käyttöön. Tietojärjestelmien luokittelu A ja B luokkiin vaikuttaa perustellulta. Lisäksi kannatamme sitä, että Valviran ylläpitäisi tuotantokäyttöön otetuista tietojärjestelmistä julkista rekisteriä. Pidämme hyvänä, että valmistajan velvollisuudet ylettyvät myös alihankkijoihin ja muihin tahoihin.

Tehy ry kannattaa luonnoksessa esitettyjä tietojärjestelmien vaatimustenmukaisuuden osoittamisesta sekä palvelujen antajan omavalvonnasta. Ne vahvistavat osaltaan potilas/asiakasturvallisuutta arkaluontoisten tietojen käsittelyssä. Esitys sosiaali- ja terveydenhuollon organisaatioiden omavalvontasuunnitelman sisällöstä on lähtökohtaisesti hyvä, mutta siihen sisältyvää henkilöstön koulutusta ja kokemuksen vaatimus on haasteellinen, koska sitä ei välttämättä seurata organisaatioissa systemaattisesti.

Tehy ry pitää hyvänä, luonnoksessa esitetään, että sosiaali- ja terveystalvuluiden tarjoajilla tulee olla nimetty vastuuhenkilö, joka vastaa tietojärjestelmien asianmukaisuudesta.

Vastuuhenkilön kelpoisuusvaatimukset on jätetty avoimeksi ja saattaa aiheuttaa kirjavuutta organisaatioiden toiminnassa.

Ehdotuksessa Valviran tehtävät lisääntyvät. **Tehy ry** pitää tärkeänä, että lisääntyvät tehtävät arvioidaan realistisesti ja niiden toteuttamiseen tulee varata riittävät resurssit.

Sähköinen lääkemääräys

Tehy ry:n näkemyksen mukaan sähköinen lääkemääräys hyvin toteutuessaan lisää lääkkeenmääräämisen luotettavuutta ja tietoturvaa sekä parantaa asiakaspalvelua. Erityisesti vanhustenhuollossa tai paljon lääkkeitä käyttävien potilasryhmien kohdalla tieto aiemmasta lääkityksestä voi parantaa potilasturvallisuutta sekä vähentää päällekkäisen lääkityksen mahdollisuutta. Kannatettavaa on, että potilas voisi antaa toistaiseksi voimassaolevan suostumuksen, jonka perusteella hoitosuhteen aikana pystytään katsomaan ja käsittelemään reseptikeskuksessa olevia tietoja. Erityisen tärkeänä pidämme sitä, että sähköisen lääkemääräyksen kautta voitaisiin ehkäistä pkv- ja huumausainelääkkeiden väärinkäyttöä.

Tehy ry pitää tärkeänä, että potilaiden tiedonsaantioikeutta, tiedonhallintapalvelusta sekä katseluyhteydestä.

Lopuksi

Tämä lausunnon valmisteluun ovat **Tehy ry:n** lisäksi osallistuneet Suomen Kätilöliitto ry, Suun Terveystieteiden Ammattiliitto STAL ry ja Suomen sairaanhoitajaliitto ry. Suomen Kätilöliiton lausunto on liitteenä.

Helsinki 20.12.2012

Jaana Laitinen-Pesola
Puheenjohtaja
Tehy ry

Kirsi Sillanpää
Johtaja
Tehy ry

Lisätietoja
Kirsi Markkanen
Kehittämispäällikkö
Tehy ry
0405337086

Liite: Suomen Kätilöliiton lausunto

SUOMEN KÄTILÖLIITTO
FINLANDS BARNMORSKEFÖRBUND RY

Suomen Kätilöliitto ry
Asemamiehenkatu 4
00520 Helsinki

13.12.2012

Lausunto

Kommenttipyyntö Tehy ry:ltä:

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä annetun lain ja sähköisestä lääkemääräyksestä annetun lain muuttamiseksi

Suomen Kätilöliitto ry lausuu pyydettyinä seuraavaa:

Sähköinen asiakastietojen käsittely ja lääkemääräys tulevat jatkossa lisäämään asiakaslähtöisyyttä ja potilasturvallisuutta, sekä edesauttamaan dynaamisten palveluketjujen kehittämistä. Ennen näitä positiivisia kehitysnäkymiä on molempien järjestelmien kuitenkin kehityttävä huomattavasti ja tiettyjen reunaehtojen toteuduttava. Lausunnolla oleva hallituksen esitys eduskunnalle sisältää erinomaisia tarkennuksia sekä nykyiseen käytäntöön, että uusia tarvittavia toimintoja sähköisten asiakastieto- ja lääkemääräysjärjestelmien kehittämiseksi.

On huomattavaa, että koko yhteiskuntammekin siirtyessä yhä kiihtyvässä tahdissa sähköisen asiointiin suuntaan, meillä on tiettyjä maantieteellisiä alueita, joissa ei ole asiakkailta realistisia edellytyksiä sähköiseen asiointiin. Myös tietyt erityisryhmät, kuten vanhukset, tulee huomioida sähköistä asiointia lisätessä. Tämä asettaa esimerkiksi neuvonnalle suuria haasteita.

Lausunnolla oleva esitys tulee selkeästi toisaalta lisäämään, mutta myös hillitsemään kustannuksien nousua. Toimivat, laadukkaat sähköiset järjestelmät tulevat pidemmällä aikavälillä selkeästi parantamaan potilasturvallisuutta ja vähentämään turhia päällekkäisiä tutkimuksia. Näistä voidaan saada huomattavia kustannussäästöjä, joten lähitulevaisuuden investoinnit sähköisiin järjestelmiin tulevat olemaan perusteltuja.

Erityisen hyvänä asiana Kätilöliitto haluaa nostaa hallituksen esityksessä sähköisten järjestelmien laadun kehittämiseen liittyvät sisäiset ja ulkoiset auditoinnit, sekä määräaikaisen valvonnan. Yksittäisen kansalaisen lokitietojensa tarkastusoikeus lisäävät demokratiaa ja oikeusturvaa, joten se nähdään Kätilöliitossa positiivisena asiana.

Yksittäisenä asiana Kätilöliitto haluaa nostaa esille sivulla 7 "Reseptikeskuksessa olevien tietojen katselu" – otsikon alla oleva toteamus: "...lääkärit, hammaslääkärit ja näiden alojen opiskelijat, jotka ovat suorittaneet tarvittavat opinnot sekä sairaanhoitajat." Tähän tulee lisätä muitakin ammattiryhmiä, kuten kätilöt.

Kokonaisuudessaan kyseinen hallituksen esitys eduskunnalle on kannatettava ja hyvä.

Helsingissä 13.12.2012

Terhi Virtanen
puheenjohtaja
Suomen Kätilöliitto – Finlands Barnmorskeförbund ry